

Forstand til at faae Fattigvæsenet ordnet saaledes, at det er menneskelig bedst? Jeg tror, der vilde komme noget ganske Andet ud baade af Skolevæsen og af Fattigvæsen, naar et Sogneraadsvalg efter mit Forslag satte Alle i Bevægelse, Kvinder og Mænd, for at finde de Bedste til at varetage de Sager, som vedrøre Kommunen. Dernæst siger det ærede Medlem, efter at have affeiet henimod ni Tiendedele af Skatteyderne fra al væsentlig Indflydelse: Hvad hjælper denne Valgbarheds-scensub; der kan sagtens blandt denne Femtedel — det er nu to Femtedele — vælges nogle, som heller ikke due! Der kan det ærede Medlem se, han kommer til Erkjendelsen af, at der ogsaa er dumme Hoveder i den fine Vælgerklasse. Men, vil jeg sige, Ngtelse er det ikke for de henimod ni Tiendedel Vælgere i hvert Sogn, hvis ubidede Vælget jeg her foreslaar, som det ærede Medlem lægger for Dagen. Om sine egne Vælgere i hvert Sogn — det er jo de almindelige Vælgere — siger han, at giver man dem denne Frihed, saa have vi ingen Garanti, thi de kunne godt gaa hen og vælge dumme Hoeder; det er det Sandsynligste. Men det ærede Medlem maa dog undskyldes; Undtagelser kan der dog være, thi han veed, at det er de almindelige Vælgere, der have valgt ham, og den Gang valgte de rigtig. Nei, det ærede Medlem skalde, synes jeg, tænke lidt nærmere over det Vælgerkorps, hvorpaa vi have grundlagt vor frie Forsatning, inden den i den senere Tid blev sat til Side, det Vælgerfolk, som man ellers betror den Være at forsvare Landet i Krigstid, og som man saamænd ikke glemmer ved Statter af nogen Art, hverken direkte eller indirekte til Staten og heller ikke til Kommunen. Det ærede Medlem skalde tænke over, hvad han gjør, naar han saaledes sætter disse Folk til Side, ned i anden Klasse med Hensyn til deres egne kommunale Anliggender: Skolevæsen, Fattigvæsen og alle disse Væsen, ikke at tale om den Indflydelse, som man forhindrer dem fra at faae gennem Sogneraadene ved Udøvelse af Valgene til Amtsraadene og ved Valget af forskellige andre Tillidsmænd i Sognene og paa flere andre Maader, ogsaa med Hensyn til den politiske Valghandling o. s. v. Det ærede Medlem skalde, forekommer det mig, betænke, at det er henimod ni Tiendedelen af Befolkningen, som man dømmer saa haardt med Hensyn til disse Spørgsmaal.

Den ærede Ministers korte Tale har ikke overrasket mig. De Herrer have det overmaade bekvemt. Et Ministerium, der nu en Gang i den Grad har sat sig ud over, hvad Folkethinget vil, har det over-

maade bekvemt med det, som ikke absolut er paabudt til Tid og Sted. Men det over ikke Spor af Indflydelse paa min Interesse for Sagens Fremme, at den ærede Minister stiller sig saa afvisende, jeg har under disse Forhold ingen Forventninger om øieblikkelige positive Resultater. Jeg har lidt nok sagt og gjentaaget her, at man ikke kan sante Vindruer af Torne og Figen af Tidsler, og at man ikke en Gang kan forlange, at et Ministerium med saadanne Anskuelser som dette skal kunne lede, saaledes som det efter sin Stilling burde det, folkelige Reformers Gjemmemførelse af nogen Art, og det kan naturligvis saa meget mindre gjøre det under de nuværende Forhold. Det overraster mig altsaa slet ikke. Men jeg siger, jo større Hindringer, desto stærkere Kraft paa Sagen! Derfor siger jeg, at jo flere Hindringer der er — dem faae vi jo at bære, baade dem, der lægges os i Veien af det ærede Medlem fra Hjertemindet (N. Andersen) og det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgfreds (Johannsen), kjøndt det gjør mig ondt for ham — jo flere Hindringer der kommer fra Ministeriet og andet Steds fra, med saa meget desto større Varme og Interesse maa det opfordre enhver Ven af Sagen til at omfatte den. Det er en Fremtidssag, naar Lykken vender sig paa det ene Omraade, vender den sig ogsaa paa det andet. Jeg tror ikke, at Herremændene ubestridelig til evig Tid ville leve i Besiddelse af de Privilegier paa Valgrettens Omraade, som de nu ere i Besiddelse af rundt om i Kommunerne, derpaa have de intet Pant, og det vil ganske sikkert komme til at bero paa Befolkningen selv, hvor snart denne Bevægelse vil trænge igennem. Men vil Bønderne stille sig paa Herremændenes Side, eller i samme Grad som Bønderne ville stille sig paa Herremændenes Side og sige til dem: I have væsentlig Amtsraadene, deri støtte vi Eder, naar I til Gjengæld ville støtte os i at beholde Sogneraadene, saa holde vi de $\frac{1}{10}$ af Befolkningen saa godt som ube af Spillet og uden væsentlig Hovedindflydelse. Og i samme Grad som Bønderne slutte en saadan Pagt med Herremændene, i samme Forhold vil det tage Tid, inden vi vinde den almindelige Folkestemning. Men i samme Grad som Bønderne ret oprigtig slutte sig til Ligheds- og Frihedstanken, der er nedlagt i dette Forslag, i samme Grad vil den almindelige Folkestemning ogsaa en Gang i det Stykke bringe Herremændenes Hovedindflydelse indenfor rimelige Grændser. — Den ærede Minister sagde, at det gik ikke saa galt med de kommunale Valg. Det gaar heller ikke saa galt, som det kunde gaa, det